

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

Literatura

- Michna, P. 1997: *Bastionová pevnost Olomouc. Od opevněného města k tereziánské pevnosti*. Průvodce dějinami a expozicí. Vlastivědné muzeum v Olomouci, Olomouc.
- Rybniček, M., 2006: *Salzerova reduta (Pevňůvka) – Olomouc*. Závěrečná zpráva.

Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc), Salzer Redoute. Neuzeit. Barockfestung. Stauanlage/Schleuse. Rettungsgrabung

OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)

Václavské náměstí č. o. 5, parc. č. 23/2; 149; 150/2. Středoa mladohradištní období, vrcholný středověk, novověk. Sídliště. Zachranný výzkum.

Po osmi letech skončil v květnu 2006 záchranný výzkum na stavbě Arcidiecézního muzea v areálu bývalého Olomouckého hradu.

V roce 2006 jsme pro potřeby stavby realizovali 12 sond v areálu čestného dvora (plocha D 3), což byly výkopy pro poutače, zahradní architekturu, kanalizační a elektrické přípojky (obr. 107). Pomocí mechanizace byla odstraněna svrchní vrstva zahradní půdy a stavebních navážek z 20. století, archeologické vrstvy byly preparovány ručně. Některé výkopy, např. pro elektrickou přípojku k poutači na náměstí mimo areál muzea, byly vedeny v hloubce jen 0,50 m, tudíž vůbec nezachytily úroveň staršího osídlení. Byly proto pouze nafotografovány, zakresleny do půdorysu a znižovány.

Plocha D 3 čestný dvůr souřadnice: X= 1.121.074,49; Y= 546.335,41 (obr. 108).

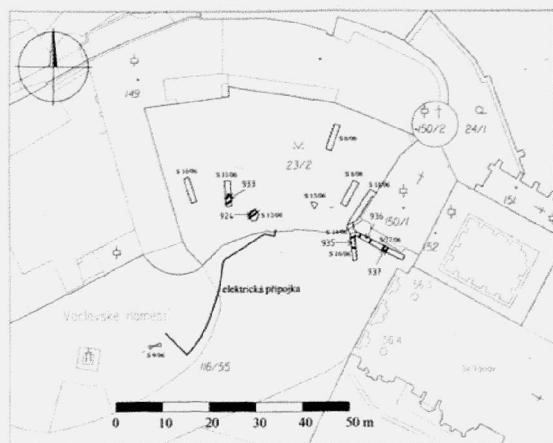
Výkopy pro poutače S 6/06, S 8/06, S 10/06 a S 11/06 měly rozměry 5,5 × 1,00–1,20 m a hloubku 1,00–1,40 m. Stratigraficky se jednalo o jednoduché horizontální situace, kdy do hloubky až 1,30 m sahaly novověké stavební dorov-

návky a teprve při bázi byly zjištěny vrstvy z 12. století (S 6/06, S 8/06, S 10/06), středohradištní a starší doby bronzové (S 11/06). V sondě 11/06 byla v hloubce 1,10 m od současného terénu zdokumentována snížená koruna kamenné zdi (k. 933). Základová spára nebyla zjištěna. Demolice této zdi na současnou úroveň proběhla až v novověku. Z hlediska použitého stavebního materiálu a malty se jedná o středověkou zeď, konstrukčně blízkou dalším základovým zdem z této lokality.

Sonda S 12/06 – výkop pro sochu anděla měl zhruba kruhový půdorys o maximálním průměru 2,30 m a hloubce 1,50 m. Ve výkopu byla detekována cihlová parcelní zeď (k. 924), jejíž průběh přes čestný dvůr byl zjištěn v sondách S 2/03 a S 3/03 již v roce 2003 nebo při dřívějších výkopech V. Dohnala v letech 1982 a 1983. V sondě S 12/06 tato zeď porušila zahloubenou jamku (průměr cca 0,20 m, vybraná hloubka 0,20 m, dno nezjištěno) s materiálem ze starší doby bronzové.

Sonda S 13/06 – zhruba trojúhelníkový výkop pro strom, délka ramene 1,30 m a hloubka 0,60 m. Jáma byla zahloubena pouze do recentních stavebních navážek.

Výkop pro splaškovou kanalizaci, vedený z kaple sv. Anny kolem její západní a jižní zdi, byl rozdělen na čtyři části (sondy S 14–17) a hlouben v delším časovém horizontu, neboť procházel i pod ohradní zdi kolem čestného dvora. Rovněž projektová dokumentace se vytvářela tak říkajíc „za pochodu“, ne-li ex post. Ve výkopu byly zjištěny kamenné základy západní zdi kaple sv. Anny (k. 936) a jihozápadní opěrák (k. 935) téže stavby. Jedná se o demolovanou část ze závěru 19. století, kdy v rámci regotizace a zpřístupnění části průčelí Přemyslovského (resp. biskupského) paláce byla kaple sv. Anny zkrácena o jedno klenební pole. Výkop zachytil několik objektů kultury věteřovské, zahloubených do písčného podloží, dále vrstvy z druhé poloviny 10. století a druhé poloviny 12. století.

Obr. 107. Olomouc, Václavské náměstí, půdorysný plán s vyznačenými polohami sond a výkopem pro elektrickou přípojku.
Olomouc, Václavské Platz, Grundriß mit ausgezeichneter Lage der Sondagen und des Aushubs für Strom-Anschlußleitung.

Obr. 108. Olomouc, Václavské náměstí, celkový pohled na čestný dvůr s vyznačenými polohami sond.
Olomouc, Václavské Platz, Gesamtsicht des Ehrenhofs mit ausgezeichneter Lage der Sondagen.

Obr. 109. Olomouc, Václavské náměstí, sonda S 9/06.
Olomouc, Václavské Platz, Sondage S 9/06.

Sonda S 9/06 – výkop pro poutač u sochy sv. Jana Nepomuckého měl půdorys ve tvaru písmene H o délce 1,90 m, největší šířce 0,80 m a hloubce 1,00 m (obr. 109). I když se jednalo o poměrně mělký výkop, úroveň terénu z 12. století byla zjištěna v hloubce pouhých 0,30 m od současné úrovně. Prakticky byly zdokumentovány jen dva časové horizonty: 12. a 20. století. Jedná o prostor, kde je rovněž hledán kostel sv. Máří Magdalény.

Předstihové sondáže v roce 2006 opět potvrdily výrazné přemodelování terénu v této části Václavského náměstí. V areálu čestného dvora, ale i přímo na náměstí (S 9/06) máme zjištěno osídlení ze starší doby bronzové, dále výraznou sídelní aktivitu v průběhu 10. a 12. století. Vrstvy od přelomu 12. a 13., resp. první poloviny 13. století chybí a následuje až souvrství z 18.–20. století.

Richard Zatloukal

Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc), Václavské Platz Nr. 5, Parzelle Nr. 23/2, 149, 150/2. Ältere Bronzezeit. Mittlere und Jüngere Burgwallzeit. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k.ú. Bělidla, Holice, Nedvězí, Slavonín, okr. Olomouc)

Bělidla, Holice, Nedvězí, Slavonín. Středověk, novověk. Záchranný výzkum.

V roce 2006 byl zahájen záchranný archeologický výzkum v souvislosti s rozsáhlou stavební akcí „Olomouc – rekonstrukce a dobudování stokové sítě – II. část“. Práce zasáhly

několik vzdálenějších městských částí Statutárního města Olomouc. Výzkum pod vedením pracovníků Archaia Brno, o. p. s., pracoviště Olomouc, probíhá formou dohledu. Při něm bylo zjištěno několik archeologických situací, které byly následně dokumentovány a exkavovány. Za zmínku stojí nález pozdně středověké až raně novověké studny v Nedvězí, odkryv pozůstatků barokní komunikace v katastru Slavonína, objev vojenského betonového srubu z r. 1945 opět v katastru Slavonína. Protože zpracování i vlastní terénní práce budou pokračovat ještě další dva roky, budeme o výsledcích výzkumu detailněji informovat až v příštích Přehledech výzkumů.

Peter Kováčik

Resumé

Olomouc (Bez. Přerov). Kat. Bělidla, Holice, Nedvězí, Slavonín. Mittelalter, Neuzeit. Die Rettungsgrabung

OPAVA (k. ú. Opava-Město, okr. Opava)

Drůbeží trh, parcela č. 606. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V souvislosti s rekonstrukcí vnitrobloku Drůbeží trh v Opavě byl v l. 2005–2006 realizován předstihový výzkum (obr. 110), na který navázal ve druhé polovině roku 2006 archeologický dohled spolu s dokumentací nálezových situací zjištěných v průběhu stavby (NPÚ Ostrava č. akce 50/05). Zkoumány byly zadní části původních městských parcel s dnes již nedochovanými domy (č. p. 317–321 dle stabilního katastru), které vytvářely do konce 2. světové války východní uliční frontu ulice Mezi trhy, a dále i nárožní parcela v minulosti příslušná k domu č. p. 324 spolu se sousedním měšťským s domem č. p. 325 na Dolním náměstí (obr. 111). V současné době se jedná o volné prostranství v zázemí několika panelových domů, kterými byla ve 2. polovině 20. století nahrazena zdejší historická zástavba. Tato plocha je nyní sloučena pod jedno parcelní číslo s ulicí zvanou Drůbeží trh, jež vznikla v 19. století po zániku rozsáhlé stavby sloužící jako masná a drůbeží tržnice.

Předstihová fáze výzkumu se zaměřila především na trasu nových inženýrských sítí, okolní terén byl stavebními pracemi minimálně narušen. V plné míře tak byl ve dvou výzkumných sezonách prozkoumán výkop vedený v trase nové dešťové kanalizace, v průběhu vlastních stavebních prací pak byla sledována skryvka recentních vrstev v celé ploše rekonstruovaného domovního vnitrobloku. Jako samostatná akce (NPÚ Ostrava akce č. 81/06) byla evidována dokumentace stěn výkopu, hloubeného v listopadu 2006 – lednu 2007 v souvislosti s rekonstrukcí stávajícího kanalizačního řadu.

Archeologický výzkum odkryl celou řadu situací souvisejících s hospodářským zázemím výše zmíněných měšťských domů. Nejstarší středověký sídlištní horizont (12./13. stol. – 1. pol. 13. stol.), charakterizovaný keramickými nálezy raně středověké výrobní tradice, představují dva zahlužené objekty v sondách S2 a S4. Objekt k. 559 lze přiřadit k typickým představitelům dřevohlinité zástavby. Z obdélné pravoúhlé stavby byla zachycena vstupní šíje v podobě do podložní spráše vysekaných schodových stupňů a část jižní stěny, pomocí pedologické sondy pak byl vysledován průběh východní